

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Bezoekadres:
Weesperplein 8
(Vm. Stadstimmertuin 4-6)

Postbus 1409
1000 BK Amsterdam
www.crk.amsterdam.nl

Integrale Commissie Advies nr. 2020-9

Status: definitief

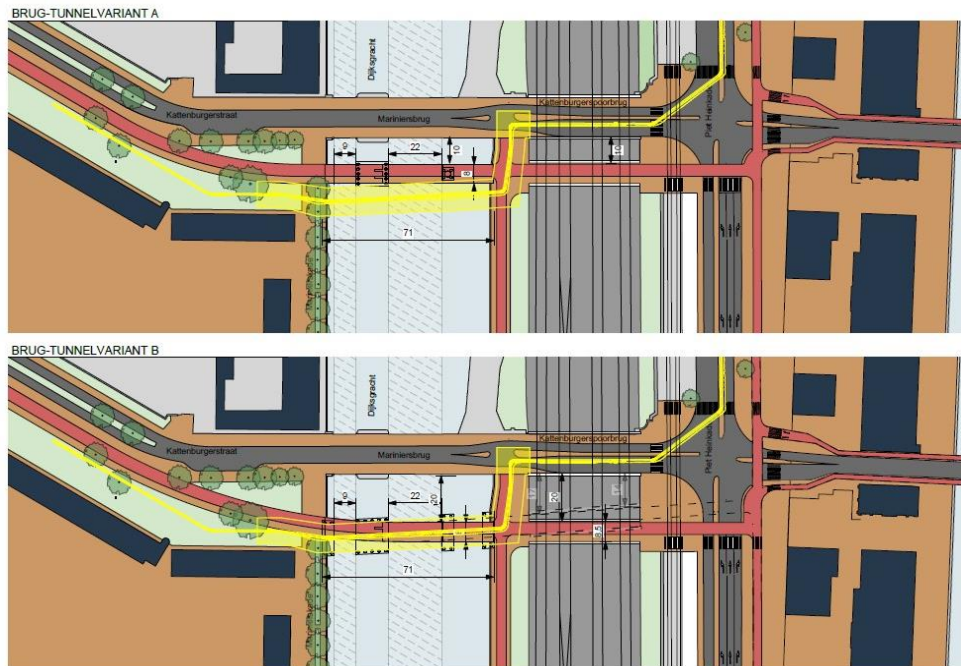
Onderwerp	Mariniersbrug (Centrum)
Datum	27-5-2020 (videoconferentie)
Commissie	Eric Luiten (voorzitter), Janneke Bierman, Irene Klarenbeek, Marianne Griffioen, Jeroen Schilt, (Freek Schmidt)
Secretaris	Paul Rosenberg, Marlies van der Meijden
Toelichting	Tim van de Laar (IB), Wim Poppinga (R&D)
Toehoorders	Jaap de Boo, Alex Dingemans (IB), Jannegien Luursema (bruggenadviseur R&D), Hans Boonstra (bruggenadviseur M&A), Ruben de Bruijne (verkeer)

Achtergrond

In de omgeving van de Kattenburgerstraat spelen de komende jaren diverse projecten, zoals de ontwikkeling van het Marineterrein, de herinrichting van de Prins Hendrikkade en plannen voor eenrichtingverkeer in de Oostertoegang. De verkeersdruk op de Kattenburgerstraat neemt daardoor toe. De huidige spooronderdoorgang en de Mariniersbrug over de Dijkgracht zijn nu al krap en onveilig voor fietsers en voetgangers. Verbreding van de bestaande brug is niet mogelijk zonder de monumentwaarde geweld aan te doen. Daarom wordt voorgesteld een aparte langzaamverkeersbrug te leggen ten oosten van de bestaande brug. Vanwege de consequenties voor het zicht op de bestaande brug worden twee varianten voorgelegd aan de Integrale Commissie. Variant B waarin de afstand tot de oude brug op twintig meter wordt gehouden, is daarbij het resultaat van intensief overleg met Monumenten en Archeologie.

Besluitvorming over de ligging is actueel omdat de nieuw brug aansluit op een nieuw te maken tunnel in de spoordijk die deel uitmaakt van de werkzaamheden rond Programma Hoogfrequent Spoor. Als onderdeel van het project zal de kruising Piet Heinkade, Kattenburgerstraat opnieuw moeten worden ingericht. Ook is er een relatie met een burg over het IJ, die mogelijk in het verlengde van de Jan Schaefferbrug komt te liggen.

De bestaande Mariniersbrug is een basculebrug uit 1935 en is naar voorbeelden uit Chicago, in samenhang met de tunnel onder het spoor, ontworpen door Jan Leupen van de Dienst Publieke Werken. Een bijzonderheid is de 'val' van 22 meter die nodig was om zeeschepen door te laten naar Werkspoor op Oostenburg. De brug gaat nu nog ongeveer 80 keer per jaar open.

Twee varianten van de nieuwe langzaamverkeersverbinding over de Dijkgracht; in geel het kabeltracé.

Vraagstelling

Wat is de voorkeurslocatie voor de nieuwe langzaamverkeersbrug over de Dijkgracht, op tien of twintig meter ten oosten van de bestaande Mariniersbrug? Welke uitgangspunten kunnen worden meegegeven aan het ontwerp voor de nieuwe brug en op welke manier kan vorm worden gegeven aan de relatie tussen de oude en de nieuwe brug?

Advies

De commissie constateert dat zowel bij een positionering van de nieuwe brug op tien als op twintig meter ten oosten van de bestaande Mariniersbrug de bruggen gaan werken als een ensemble. Vanwege de hoge monumentwaarde en het karakteristieke uiterlijk van de bestaande brug, stelt dat vooral hoge eisen aan het ontwerp voor de nieuwe brug. De commissie onderschrijft daarom de door R&D geformuleerde uitgangspunten dat de nieuwe brug rank, sober en in de vormgeving dienstbaar moet zijn aan de bestaande brug en voegt daaraan toe dat de nieuweling in geen geval in massa of beeldtaal het monument mag overvleugelen. Daarvoor is de afstand tussen de bruggen in beide gevallen eenvoudigweg te klein. In de ogen van de commissie is het daarom noodzakelijk de uitgangspunten voor het ontwerp nu al vast te leggen in een beeldkwaliteitplan, waarin ook de keuze voor een 'openingstype', de duurzaamheidsambitie, het alignment en de omgang met de ruimte tussen de bruggen moet worden vastgelegd.

Ten aanzien van de keuze tussen tien of twintig meter ziet de commissie voor beide varianten voor- en nadelen. De twintig metervariant pakt beter uit voor het zicht op de bestaande

Mariniersbrug. Een bijkomend voordeel van deze variant is dat meer ruimte ontstaat op de ingewikkelde kruisingen aan de zijde van de Dijkgracht en aan de zijde van de Piet Heinkade (met name de opstelruimte voor afslaande fietsers aan de noordzijde). Ook sluit de tunnel dan recht aan op de vrije ruimte naast Pakhuis de Zwijger, waar in de toekomst mogelijk een aparte fietsbrug naar Java-eiland en Noord gelegd kan worden. Als nadeel van de twintig metervariant ziet de commissie, afgezien van de noodzaak van een relatief complexe en kostbare fundering over het kabeltracé (in geel op bovenstaande afbeelding) de geknikte aansluiting op het straatprofiel en op de rooilijn van de Kattenburgerstraat.

De commissie adviseert samenvattend om de realisatie van een vanzelfsprekende, veilige en comfortabele fietsroute leidend te laten zijn in de besluitvorming en andere zaken, zoals eventuele meerkosten, daaraan ondergeschikt te maken. Een tweede brug parallel aan de Mariniersbrug is in beide gevallen mogelijk met respect voor de monumentwaarde van de bestaande brug. Dat is vooral een ontwerpogave waarvan de uitgangspunten als expliciete voorwaarden aan het project moeten worden meegegeven.

Aanvullende opmerkingen

Onderzocht kan worden of een scheiding mogelijk is tussen voetgangers en fietsers. Wanneer voetgangers de oude Mariniersbrug blijven gebruiken dan kan de nieuwe brug geminimaliseerd worden tot de breedte van een fietspad in twee richtingen.

Er is nog weinig informatie over de koppeling tussen beide bruggen aan de zijde van de Dijkgracht. Met name de kruising van autoverkeer met fietsers pal naast de ingang van de tunnel lijkt onwenselijk uit oogpunt van verkeersveiligheid. Tevens leidt deze koppeling tot een verbouwing van het landhoofd van de bestaande Mariniersbrug.

Amsterdam, 2 juni 2020
Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Eric Luiten, voorzitter

Bijlage

Aangeleverde stukken:

- Notitie Mariniersbrug (projectteam, 29-4-2020)
- Tunnel - brug variantenstudie (R&D, 6-11-2019)
- Fietstunnel Kattenburgerstraat, afbakening ruwbouw (23-4-2020)
- Plot overzichtstekening Kattenburgerstraat
- Presentatie Integrale Commissie. Ruimtelijk onderzoek brug & tunnel naast Mariniersbrug (R&D, 27-5-2020)